

ANNE BABA ÇOCUĞU OKULDA DA TAKİP ETMELİDİR¹

Prof.Dr. Mehmet Zeki AYDIN²

Çocuğun ahlâk eğitiminde onun öğrenme kaynaklarının en önemlilerinden biri de okul, okuldaki arkadaş çevresi ve öğretmenleridir. Okul, bir bakıma, evde kazanılan eğitimin sınılandığı yerdir. Çocuğun okula uyum ve başarısı, anne babanın, onu yetiştirmedeki başarısının bir ölçüsüdür. Ancak okula başlamakla, anne babanın eğitici görevini tamamen öğretmene aktardığını düşünmesi de yanlış olur. Genel anlamda eğitim, evde ve okulda ortaklaşa yürütülür. Bu nedenle anne baba, imkanlar ölçüsünde çocuğu öğretim hayatında da takip etmelidir.

Anne babaların çoğu, ilkokula başlamanın çocukta ne büyük bir ruhsal gerilime yol açtığını anlamazlar. Oysa çocuk, bu dönemde büyük bir sarsıntı geçirmektedir. Hele çocuk yuvaya ve anaokuluna gitmemişse, bu sarsıntı daha da büyük olur. Okulun amacı, çocuklara ilerde kendi kendilerine yeten büyükler oldukları zaman gerek duyacakları bilgi ve becerileri öğretmektir. Çocuğunuzun toplumsal bir birey olmasını okul sağlar. Çocuk, bu dönemde yaptıklarına bakılarak değerlendirilecek veya yargılanacaktır. Sizin burada yapmanız gereken şey, çocuk başarılı da olsa başarısız da olsa, sevginizi ondan esirgememenizdir. Çocuğunuz bilmelidir ki anne babası, onu yaptıkları için değil, kendi varlığı için sevmektedir. Çocuk sizin sevginizin, okuldaki veya arkadaş çevresindeki başarısıyla ilintili olmadığını bilmek ve bu sevginin gücüne dayanmak, güvenmek ihtiyacındadır.

Okul, sosyalleşme sürecinde ilk temel toplumsal kurumdur. Bu kurum, belirli öğrenme kalıplarının gerçekleşmesi sorumluluğunu taşır. Okul, yalnızca bir kurum değildir. Orası bir hayat alanı, bir topluluk yeri, çocukların evi, insanın temel eğitiminin gerçekleştiği bir kuruluştur. Okulda çocuğun sosyal ufukları alabildiğine genişler ve ahlâkî gelişmeleri için yeni tecrübeler kazanma imkanı belirir. Çocuğun okulla ilişkilerinin başlamasında ilk gördüğü ve karşılaştığı kişi öğretmenidir. Öğretmen, okulda bilgi verme, öğrenme faaliyetini yönetme, sınıf içinde düzeni ve disiplini sağlama konularında en etkili kişidir. Öğretmen, çocuk için bilgi kaynağıdır. Çocuğun rehberidir. Hatta bazen, çocuğu anne babasından daha çok etkileme imkanı vardır. Bu sebeple öğretmen, çocuk için her şeydir. Okulun birinci yılında çocuk, öğretmenini bir anne baba gibi görür. Hatta bir konuda anne babayla öğretmeni ters düşse, çocuk, çoğu zaman öğretmenin yanında yer alır. Çocuk, öğretmenini birçok ahlâkî özellikler bakımından örnek aldığından, öğretmenin çocuğa karşı olumlu tutum ve davranışları onun daha sonraki başarılarının temellerini atabilir ya da olumsuz tutum ve davranışları başarısızlıklarının nedeni olabilir. Şayet öğretmen diğer çocuklara karşı saygılı ve kibar davranıyorsa, çocuklar da bu bakımdan öğretmeni taklit ederler. Öğretmen hata ve kusurları hoşgörülle karşılayabiliyorsa, çocuğun da başkalarının kusurlarını hoş görmesi beklenebilir.

Öğretmen, hiç kızmayan, hiç duygusal tepki göstermeyen, ermiş bir kişi olarak da düşünülmemelidir. İnsanca tepkileri öğrenciler, normal karşılar. Ama tepkilerin ölçüsü kaçmamalı; alçaltıcı ve yıldırıcı olmamalıdır. Sevgi, öğretmen için değerli bir eğitim aracıdır. Çocuk, öğretmeni karşısında güven ve rahatlık duymazsa, öğretmen onun ahlâkî gelişimine pek yardım edemez. Öğrenci öğretmenini sevmediği takdirde çoğu zaman ne onu ne de öğrettiklerini benimser. Yapılan incelemeler, sevilen öğretmenlerin okuttukları konuların daha sevildiğini göstermektedir.

Okul ve öğretmen, çocuğun eğitiminde çok önemlidir. Ancak anne babalar, bu konuda neler yapabilir? Şayet seçme imkanı varsa, çocuğu için iyi bir okul ve öğretmen seçmeye çalışmalıdır. Ben okula, öğretmene teslim ettim artık ne yapabilirim dememelidir. Okul aile işbirliğine çok önem vermeli, okulu ve öğretmeni görmeye sadece veli

¹ Bu yazı, Yeni Dünya dergisi eki, **Hanımefendi**, Şubat 2007, İstanbul sayı: 5, ss.4-5'de yayımlanmıştır.

² www.mehmetzekiaydin.com Email: mehmetzekiaydin@gmail.com

toplantılarına çağrıldığı zaman gitmemeli, sık sık okulu ziyaret etmelidir. Aynı şekilde çocuğun okula devam durumu, okula geliş gidiş saatleri ve arkadaşları takip edilmelidir.

Okullarla ilgili birçok eleştiri yapılır. Bunlardan biri de okulda öğrenilenlerin işlevsel olmaması ve okulda öğrenilenlerle çevreden öğrenilenlerin birbirini desteklememesidir. Çoğu zaman, okulda anlatılanlar, çocukların başkalarından dinledikleriyle, kendi kafalarındaki gerçeklerle ve çevrede gördükleriyle çelişiyor. Örneğin, yazı yazmayı ele alalım. İlkokullardan başlayıp üniversiteyi bitirene kadar bütün sınıflarda dil dersi vardır ve çocuklara yazı yazması öğretilir. Oysa üniversiteye gidenlerin büyük çoğunluğu, yazı yazmayı, düşüncelerini yazıyla dile getirmeyi, bir konuyu yazarak anlatmayı, bazen bir dilekçe yazmayı bile beceremezler. Çünkü çocuklara yazma öğretilmez. Yıllarca gramer ve edebiyat öğretilir de anlamlı bir şey yazmaları istenmez. Bir insan yazmayı nasıl öğrenir? Profesyonel yazarlar, gazeteciler, fıkra yazarları yazmayı nasıl öğrenirler? Çok basit. Yazarlar yazdıklarını kendilerinden daha deneyimli olanlara okutarak düzelttirirler, böylece kendilerini geliştirerek yazmayı öğrenirler. Oysa okulda çocuğun nasıl yazdığıyla ilgilenilmez de dilbilgisi kuralları ezberletilir. Böylece çocuklar, yazarak anlatma becerisini elde edemezler.

Konumuz okulları ve eğitim sistemini düzeltmek değil, ama okulların niteliklerini bilerseniz, hiç değilse çocuğunuzun “eğitim” diye öğretilenler karşısındaki bocalamalarını daha hoşgörüyü karşılırsınız. Özel okullar da devlet okullarından farklı değildir. Sadece özel okullarda sınıflar daha az kalabalık olur. Bu nedenle çocuğunuzu özel okula göndermekle sihirli bir eğitim değneği bulacağınızı sanmayın. İmkan bulursanız, çocuğu okula kaydettirmeden önce bir gün dersi izleyin. Eğer özel okullardaki eğitim, devlet okulundakinden ayrı değilse ne diye paranızı boşuna sokağa atacaksınız? Çocuğunuzun okul hayatındaki tek şansı, iyi bir öğretmene rastlaması olacaktır. Hepsi bu.

Özellikle ilköğretim yıllarında okul dünyası çocuk için çok önemlidir. Çünkü bu yıllarda okula, öğrenmeye ve çalışmaya karşı edineceği tavır, çocuğun gelecekteki tutumunu belirleyecektir. Ancak, çocuğun okul hayatındaki başarıyı değerlendirme konusunda anne babalar ve öğretmenler bazen yanlış düşünebilmektedirler. Çocuğun okulda başarılı olması, hayatta da başarılı olması anlamına gelmediği gibi, başarısız olması da onun hayatta diğer alanlarda da başarısız olacağını göstergesi değildir. Hepimiz biliyoruz ki, okulda çok başarılı çocuklar çalışma hayatında aynı başarıyı gösterememektedir. Okulda öğretmenleri ve anne babaları tarafından başarısız olduğu için dışlanan hor görülen birçok sanatçı, iş adamı vardır. Büyükler, çocukların başarıma gücünü sadece okul başarısı ile ölçerse, onların gerçek yeteneklerini görme ve onları geliştirme imkanını bulamazlar.